

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	21.07	20. 21. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-01-2/21-163	
VEZA:		
EPA:		
SKRAĆENICA:	PRILOG:	

MMP JE

naša
nacija

10:45

KLUB POSLANIKA

"Demokrate - Demos - Mir je naša nacija"

Broj: 01/650

Podgorica, 21.07.2021. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

predsjedniku Aleksi Bečiću

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, **gospođi Tamari Srzentić**, ministarki javne uprave, digitalnog društva i medija u Vladi Crne Gore, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

Poštovana ministarko Srzentić,

U Planu rada Vlade kao jedan od zadataka je Strategija digitalne transformacije, kao nastavak Strategije razvoja informacionog društva.

Jedan od ključnih segmenata Strategije, najavljeno je e-poslovanje.

Kako cijenite dosadašnje učinke Strategija razvoja inf.društva?

Da li važeća nacionalna zakonska regulativa podržava e-poslovanje? Da li se pristupilo izmjenama Zakona i u kojoj se fazi nalazi ovaj dokument?

Kako se u ovom dijelu, može postići nacionalni standard isti za privredu i javnu upravu?

Digitalna transformacija javnog sektora, podrazumjeva skraćenje i pojednostavljenje procedura, sto je nasušna potreba digitalnog doba.

MMP JE

naša
nacija

Vaka Đurovića 82/3, Podgorica

demokrate.press@gmail.com

office@demos.co.me

+382 (020) 662 397

www.demokrate.me

Država, tj. resorno ministarstvo usvajanjem regulative i kadrovskim osnaživanjem treba da stvori edukovane kadrove da sprovedu i realizuje proces digitalizacije javne uprave. Da li smo kao država, spremni i koje korake smo do sada preuzeli na ovom planu? Stice se utisak da se više digitalno razvija privatni sektor i radi na tome, jer nedostatak e-alata, e-računa, privredi predstavlja biznis barijeru u inostranom poslovanju.

Nerazumjevanje suštine e-poslovanja, e-računa i e-usluga, čini se da zahtjeva i dodatnu edukaciju korisnika. Kako će se promovisati ovi programi?

Objasniću to na sjednici Skupštine.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

POSLANICA

Tamara Vujović

Crna Gora
Ministarstvo javne uprave,
digitalnog društva i medija

Adresa: Rimski trg br. 45
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 131
fax: +382 20 241 790
www.mju.gov.me

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28.07. 20 21 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/21-163/2
VEZA:	
EPA:	
SKRACENICA:	PRILDG:

Br: 01-076/21-3302/2

26.06.2021.

Za: Skupština Crne Gore
godpođu Tamaru Vujović
Klub poslanika „Demokrate- Demos- Mir je naša nacija“

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje

Uvažena gospođo Vujović,

Na početku moram da iskažem zahvalnost na ovom pitanju, posebno zbog činjenice da do sada u okviru premijerskog i ministarskog sata nisam imala priliku da uopšte govorim o digitalizaciji, a svjesni smo da je digitalna transformacija, kao cjelokupni proces, najveći prioritet u okviru Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija.

Kako bih odgovorila na sve segmente Vašeg pitanja, na početku osvrnuću se na **dosadašnje učinke Strategije razvoja informacionog društva, a potom i na razvoj buduće Strategije digitalne transformacije.**

Strategija razvoja informacionog društva Crne Gore 2016 do 2020. godine, čijim sprovođenjem su u okviru svojih nadležnosti, koordinirali Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija i Ministarstvo ekonomskog razvoja je implementirana kroz tri Akciona plana u periodu od 2016 - 2020. godine, a u realizaciji različitih aktivnosti učestvovali su organi državne uprave, regulatori i akademska zajednica. U Strategiji razvoja informacionog društva su tada prepoznati strateški pravci razvoja sa ciljem dostizanja standarda EU postavljenih u Digitalnoj agendi 2020. i Strategiji za jedinstveno digitalno tržište, a nakon isteka četiri godine od implementacije može se konstatovati da iako je postignut određeni napredak u implementaciji, kada su u pitanju pojedini strateški ciljevi, realizacija samih aktivnosti nije bila na zadovoljavajućem nivou.

Naime, u potpunosti je realizovano 50% svih aktivnosti, dok je 31% aktivnosti djelimično realizovano, a 20% predviđenih aktivnosti je ostalo nerealizovano. Kada je u pitanju cjelokupni efekat tokom četiri godine odnosno indikatori učinka zabilježen je napredak kod 23 od ukupno 35 indikatora, dok za 5 indikatora nisu pronađeni mjerljivi podaci ili je relevantnost njihovog praćenja istekla.

Najveći napredak je prepoznat u dijelu obezbjeđenja dostupnosti širokopojasnog pristupa internetu, kao i e-poslovanja, pa tako statistike pokazuju da 79% preduzeća koriste ERP sisteme za internu komunikaciju, imamo povećanje primjene ICT-a u nastavi kao i u svakodnevnom radu zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama, u znatnoj mjeri je unaprijeđena dostupnost i povećan kvalitet pružanja zdravstvenih usluga elektronskim putem i sl.

Međutim, uprkos navedenim dostignućima, još uvijek na kraju primjene ovog strateškog dokumenta imamo situaciju da je za određeni broj planiranih aktivnosti status realizacije još uvijek u toku ili nisu realizovane. Kao razlog za kašnjenje ili izostanak realizacije velikog broja aktivnosti, institucije su osim nedostatka sredstava i kapaciteta, naročito prepoznale specifičnost situacije koja je nastala usled pandemije Covid-19. Takođe, kao ključni izazovi prepoznati su i nedostatak konsenzusa relevantnih institucija u definisanju prioriteta i rokova, nedostatak finansijskih sredstava i ambiciozno postavljeni rokovi.

Kada govorimo o aktivnostima koje su bile planirane, a nisu realizovane ili su djelimično realizovane, najveći broj tih aktivnosti se upravo nalazi u oblasti e-poslovanja. Crnogoska privreda, ali i javni sektor, su još uvijek na početnom stadijumu digitalne transformacije. I ako se sve češće koristi termin digitalna transformacija, još uvijek se procesno bavimo digitalizacijom.

Potrebno je mnogo toga uraditi na digitalizaciji javnih usluga za građane, koji još uvijek ne uživaju potpuno digitalno iskustvo u dijelu elektronske identifikacije, elektronskog plaćanja administrativnih taksi. Zatim, potrebno je nastaviti realizaciju aktivnosti na unapređenju zakonodavnog okvira, u smislu usaglašavanja zakonodavstva u cilju pune primjene ePoslovanja, i ono što je posebno važno u privredi - potrebno je uvesti e-račune na nacionalnom nivou, koji su usaglašeni sa evropskim standardima, kako bi razmjena računa sa javnim sektorom, ali i na međunarodnom nivou bila digitalizovana i primjenljiva.

Ovo su samo neke od aktivnosti čiju realizaciju je potrebno pokrenuti ili nastaviti, a koje će svakako biti prepoznate u Strategiji digitalne transformacije, na čijoj izradi se radi. Imajući u vidu realizaciju Strategije informacionog društva, kao i globalne svjetske trendove i potrebu za usklađivanjem sa Digitalnom strategijom Evropske Unije, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija nije imalo dilemu da postoji potreba za donošenjem nove Strategije digitalne transformacije, te je u aprilu ove godine pokrenulo široki konsultativni proces koji se sprovodi tokom izrade ovog dokumenta.

Nova Strategija digitalne transformacije ima za cilj prepoznavanje principa na kojima treba graditi dalju transformaciju društva kroz približavanje i usvajanje načela kojima se rukovodi, ne samo Evropska unija, već i druge razvijene zemlje svijeta. Pored navedenog tim strateškim dokumentom će se ukoliko nalazi Analize stanja tako ukažu, prilikom tumačenja učinaka i nedostataka prethodne Strategije informacionog društva, biti obuhvaćene i pojedine aktivnosti iz Strategije informacionog društva, ali će akcenat imajući u vidu brzinu promjena u tehnološkim preduslovima i nastajanje novih potreba i mogućnosti biti na nekim sasvim drugačijim aktivnostima bez obzira na moguće slične strateški stubove i pravce razvoja.

Akcioni plan koji će pratiti implementaciju strateških ciljeva Strategije digitalne transformacije imaće za cilj definisanje mjera i aktivnosti, nadležnih institucija, indikatora uspjeha, rokova za realizaciju, potrebnih sredstava i druga pitanja od značaja za sprovođenje strategije, za 2022. godinu. Navedeni strateški dokument je predviđeno da bude usvojen u IV kvartalu tekuće godine.

Da li važeća nacionalna zakonska regulativa podržava e-poslovanje? Da li se pristupilo izmjenama Zakona i u kojoj se fazi nalazi ovaj dokument? Kako se u ovom dijelu može postići nacionalni standard isti za privredu i javnu upravu?

Važeća zakonska regulativa podržava elektronsko poslovanje i temelji se na Zakonu o elektronskom dokumentu, koji je prvi put u Crnoj Gori donijet 2008. godine, Zakonu o elektronskoj upravi i Zakonu o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu. Međutim, nedovoljna i nepotpuna implementacija u dijelu upotrebe elektronskog dokumenata u pravnom prometu, upravnim, sudskim i drugim postupcima, kao i nepostojanje pravnog osnova za konverziju papirnih dokumenata u elektronsku formu, dovelo je do nemogućnosti upotrebe dokumenata, koji su izvorno nastali u papirnoj formi, u postupcima koji se vode elektronskim putem, a što je rezultiralo malim brojem elektronskih servisa, visokog nivoa sofisticiranosti prema građanima, privredi i između organa javne uprave.

Ministarstvo javne uprave digitalnog društva i medija radilo je na izmjenama i dopunama ovog zakona i u toku trajanja javne rasprave učinilo ovaj proces što inkluzivnijim i transparentnijim kako bi prikupili što veći broj inputa i komentara da dokument bude što kvalitetniji, i to organizovanjem javnih konsultacija sa fokus grupama koje su činili predstavnici privrede, biznis i akademske zajednice, uz praćene zainteresovane javnosti putem live stream, u cilju prezentovanja koncepta Nacrta zakona, zatim organizovanjem sastanaka sa zainteresovanim subjektima, kao i putem drugih vidova komunikacije (e-mail korespodencija, telefon) u cilju pojašnjenja koncepta Nacrta zakona i pružanja dodatnih informacija, dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija.

Prije objavljivanja Izvještaja o sprovedenoj javnoj raspravi, Ministarstvo je održalo konsultacije sa svima onim koji su dostavili predloge, sugestije i primjedbe na Nacrt zakona, u cilju zajedničkog razješnjenja određenih dilema i davanja dodatnih pojašnjenja.

Predlog zakona je u postupku usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo i Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava. Nakon usaglašavanja sa svim relevantnim institucijama shodno Poslovniku Vlade Crne Gore, Predlog zakona će biti dostavljen Vladi i na utvrđivanje teksta.

Zakon se podjednako odnosi i na privredu i na javnu upravu, te daje jednako pravo da u poslovanju koriste informacione tehnologije. Primjenom ovog zakona stvoriće se uslovi za nesmetanu i masovniju upotrebu elektronskih dokumenata, čime će se učiniti značajan iskorak u procesu razvoja digitalizacije.

Ne manje bitno, implementacijom ovog propisa ostvariće se prihod, u smislu ušteta, za budžet Crne Gore. Na primjeru ušteta koji je urađen u skladu sa metodologijom uzračunavanja standardnog troška kojom je okvirno izračunata ušteta vremena i novca, procijenjena je ušteta koja na nivou 17 organa na godišnjem nivou iznosi 60.725,00 eura.

Digitalna transformacija javnog sektora, podrazumijeva skraćenje i pojednostavljenje procedura, što je nasušna potreba digitalnog doba. Kako bi se proces digitalne transformacije uspješno sproveo neophodno je prvo promijeniti procese i politike u javnoj upravi kako bi se omogućila efikasna primjena digitalnih alata, ali i krajnji cilj, digitalno društvo bez papira.

Želja nam je da smanjimo upotrebu pečata, papira i štampača, te podstaknemo upravu, građane i privredu da više koriste digitalne alate. Ali, moramo biti svjesni činjenice da je ovo dugotrajan proces. Ono što je najvažnije je pojednostavljenje procesa, prepoznavanje uskih birokratskih grla, kao i onih tačaka u procesu koje već sada mogu da se digitalizuju.

Cilj nam je da naše Ministarstvo bude pokretač i uzor ostalim institucijama, te smo stoga započeli sa smanjenjem upotrebe papira već sada u našem Kabinetu, kao i kod javnih konkursa, gdje se oslanjamo na onlajn alate prilikom prijave ili za konkurse koji se tiču zapošljavanja ili za buduće konkurse u oblasti medija i digitalizacije.

Ono čime se vodimo je da ako digitalizujemo loš proces, dobićemo loš digitalizovan proces, zbog čega je veoma važno da su izmjene politika i procesa uz upotrebu tehnologije uvijek usklađeni sa potrebama građana i izazovima koje rješavamo.

Država tj. njeno ministarstvo usvajanjem regulative i kadrovskim osnaživanjem treba da stvori edukovane kadrove da sprovedu i realizuju proces digitalizacije javne uprave. Da li smo kao država spremni i koje korake smo da sada preuzeli na ovom planu? Stiče se utisak da se više digitalno razvija privatni sektor i radi na tome, jer nedostatak e-alata, e-računa, privredi predstavlja biznis barijeru u inostranom poslovanju.

Nerazumijevanje suštine e-poslovanje, e-računa i e-usluga, čini se da zahtijeva i dodatnu edukaciju korisnika. Kako će se promovisati ovi programi?

Crnogorski privatni ICT sektor je umnogome razvijen, posebno u dijelu infrastrukture, a s druge strane ima i ogroman potencijal. Želimo da iskoristimo sinergiju, koju imamo sa ICT klasterom, kako bi oni što više bili dio rješenja i pomogli nam u identifikaciji i rješavanju problema koje naša zajednica ima. Veliku podršku ICT sektora vidimo u dijelu edukacije i obuka javnih službenika, građana, ali i razvoja digitalnih servisa i usluga za građane i privredu.

Kako za digitalnu transformaciju, tehnologija i rasprostranjenost digitalnih servisa nijesu jedini i ključni faktor, naši naponi i strategija su usmjereni ka edukaciji i osnaživanju mladih ljudi koji će se razviti u svojevrzne programere, IT stručnjake, projektne menadžere i menadžerke, lidere i liderke, koji će postati pokretači inovacija u Crnoj Gori.

U saradnji sa ostalim Ministarstvima, partnerima iz akademskog, privatnog i civilnog sektora, kao i stručnjacima iz Amerike i Velike Britanije, radimo na stvaranju **Kancelarije za inovacije i digitalne servise u okviru našeg Ministarstva**, koja će biti svojevrstan hub za razvoj, implementaciju i promociju digitalnih vještina, agilnih procesa i alata, što će umnogome unaprijediti i podstaći razvoj digitalnog društva u cjelini. Naš strateški cilj je stvaranje internih kapaciteta u okviru Ministarstva za razvoj

digitalnih servisa i unapređenje politika i procesa u cjelosti, kako bi proces digitalne transformacije u javnom sektoru bio brži, fleksibilniji i jeftiniji.

U saradnji sa Harvard univerzitetom, međunarodnim partnerima i lokalnim ICT klasterom, usaglasili smo pilot verziju koncepta i programa buduće **Digitalne akademije** za javne službenike i relevantne aktere, što će umnogome pomoći u osnaživanju javnih službenika, njihovoj edukaciji i daljem karijernom razvoju. Svi resursi, programi, alati, metodologije, lekcije koje budu proizvod rada akademije biće javno dostupni i biće na raspolaganju zainteresovanim građanima, organizacijama, akademskom i privatnom sektoru.

Već sada nam i procesu digitalne transformacije pomažu brojni lokalni i međunarodni stručnjaci, a među prvima koji nas je posjetio je Mikey Dickerson, jedan od najvećih IT stručnjaka iz USA, bivši inženjer Googlea i jedan od tehnoloških lidera iz prethodne Obamine administracije. Cilj Mikeyeve posjete, ali i brojnih drugih stručnjaka je u identifikovanju najvećih izazova na našem digitalnom razvojnom putu, ali i preporuka kako da ove izazove riješimo.

Vjerujemo da kroz saradnju sa ICT zajednicom, civilnim i akademskim sektorom, udruženim snagama sa međunarodnim partnerima možemo još više promovisati buduće digitalne servise, bitne za razvoj naše zemlje, ali i učiniti Crnu Goru privlačnom destinacijom za lokalne i međunarodne IT stručnjake, koji svojom ekspertizom mogu pomoći u edukaciji naših javnih službenika i građana, i digitalnoj transformaciji javnih usluga.

S poštovanjem,

 MINISTARKA
mr Tamara Srzentić
T. Srzentić

Kontakt osoba: Anka Dabanović
E-mail: anka.dabanovic@mju.gov.me
Telefon: +382 68 89 69 64